

NAD NIŽNOU BOCOU SA STRIELĀLO

Kluby vojenskej histórie predviedli symbolickú ukážku odvahy aj zrady.

NIŽNÁ BOCA ▶ Stodvadsať vojakov bojovalo na lúke nad Nižnou Bocou. Tak ako pred 75 rokmi, len s tým rozdielom, že po skončení boja všetci vstali a odišli domov.

Kluby vojenskej histórie Polom zo Žiliny a Svoboda z Košíc, ich priatelia z rôznych kútov Slovenska a Čiech, sa v Nižnej Boci postarali o nezvyčajný zážitok.

Vôbec prvý raz v histórii mohla verejnosť vidieť rekonštrukciu udalostí spojených s národnoslobodzovacím bojom a bojovým vystúpením Slovákov proti fašizmu a nacizmu v Nižnej Boci a jej okolí.

Podujatie s názvom Nezlomený Kosatec rekonštruuvalo tragické udalosti, pripomienul zradu gardistov a smrť civilného obyvateľstva na Nižnej Boci.

Nachádzame sa na území, ktoré počas SNP patrilo pod obranný úsek Kosatec, ktorému velil Martin Kučera. Povstalecké jednotky pomerne dlho vzdovali nemeckej armáde, kontrolovali strategickú cestu a železnici, čím znemožňovali zásobovanie nemeckých jednotiek, komentovali ukážku boju priamo na mieste členovia klubov vojenskej histórie.

Veľmi dlho, prakticky až do konca októbra 1944 sa nedalo vytlačiť povstalecké jednotky z oblasti. Nemcom sa to podarilo až vďaka výdatnej pomoci zradcov z radov Hlinkovej gardy, ktorí ich do oblasti Boce naviedli z Jánskej doliny a povstalcov napadli nečakane zozadu.

„Práve do tohto obdobia sme zasadili ukážku.“

Nemci potom na výstrahu miestnych vybrali päť mužov, ktorých zastrelili pri mostíku nad potokom. Je-

den z domácich prežil. Ich mená pripomínajú pamätné tabule v obci, aby Bocu nezabudli.

Cestná stráž pri pietnom akte kladenia vencov držali chlapci z klubu vojenskej histórie oblečení v dobových uniformách.

Na Boci boli celý víkend

Obec Nižná Boca zorganizovala spolu s nadšencami histórie ukážku boju vôbec prvý raz. Pre verejnosť pripravili hlavný program v sobotu, no povstalci, partizáni aj nemecké vojská operovali v dedine už od piatka.

Prechádzali sa uličkami, kontrolovali domáčich, chceli vedieť, čo nakupujú a pátrali aj po tých, ktorí vylepovali plagáty Smrť fašizmu. Bocania ponúkali povstalcovi a partizánom jedlo. Ozbrojení chlapci potom večer nad dedinou strážili, no došlo aj k prestrelke.

Bolo to presne tak, ako pred 75 rokmi. Avšak bez straty na životech. Ukážka bola symbolická.

Ukážku si prišli pozrieť aj žiaci

Na rekonštrukciu boju do Nižnej Boce sa prišli pozrieť aj žiaci zo Základnej školy v Hybiach. Deti po skončení ukážky vojakov bez rozdielu uniformy obklúčili so zvedavými otázkami.

Prišli aj členovia Klubu vojenských výsadkárov Slovenskej republiky a príslušníci piateho pluku špeciálneho určenia, ktorí deň predtým absolvovali výstup na Slemá a pripomneli si tam smrť posádky lietadla, ktoré na mieste havarovalo pred 75 rokmi.

Ľubica Stančíková



► Ukážky si do Nižnej Boci prišli pozrieť aj školáci zo Základnej školy z Hyb. Starostka Nižnej Boci Silvia Skusilová hovorí, že je dôležité, aby sa udalosti pripomínali najmä mladej generácii. Aj to bol jedným z cieľov podujatia. ▶ foto: (STAN)



► Cestná stráž pri pamätné tabuli v Nižnej Boci. ▶ foto: (STAN)



► V roku 1976 vyšli knižné pamäti veliteľa obranného úseku Kosatec Martina Kučera pod názvom Nezlomený Kosatec. Názov rekonštrukcie boju pomenovali práve podľa knihy. ▶ foto: (STAN)

Z KRONIKY

Ako na udalosti spomína kronika obce

Nemeckí vatrelni, vedení slovenskými zradcami – gardistami vnikli do našej obce cez Svätôjánsku dolinu, a tak ohrozili našich obrancov z boku a skoro od chrbta. Najhoršiu noc prežilo občianstvo z 24. na 25. októbra, lebo vtedy asi o pol jednej vnikli do obce Nemci a slov. gardisti. Koho SS-áci a gardisti považovali za pozdrívneho – a boli to všetci mužskí obyvatelia, odviedli ich na vyšetrovanie do školy. Vyšetrovali gardisti. Pri vyšetrovaní bili a neľudsky zachádzali so zaistenými. Najviac vytrpel neznámy vojak, príslušník brigády, ktorého chytili v noci na ulici. Polonahého bili, kopali a po neodôvodnenom rozsudku na moste pred starou škoulou zastrelili tak, že padol rovno do vody. Z miestnych občanov zastrélili bratov Júliusa

a Branislava Trégera. Treťou obetou bol Mikuláš Mauritz, prizenený v Nižnej Boci, národnosti nemeckej, bojoval však proti Nemcom. Štvrtým zastreleným z obce bol ešte len pätnásť a pol ročný chlapec, ktorého Nemci považovali za partizána, Cyril Zahradník, zastrený pred Včelákom pri stípe, tiež úplne nevinný, veď bol naozaj iba chlapcom, učenom. V povstani padli ok-

rem v obci postrielaných ďalších: Ján Tréger z múranej, otec troch dievok, Eman Hrybal, slobodný, Branislav Láni od Šimáka, slobodný 20-ročný v Priekeope v Turci a Ján Láni z múranej, ženatý, otec dvoch dievok zahynul kdesi pri Brezne. Čažké zranenia utrpel Gašpar Slamčík, ktorému omrzli nohy, takže mu časť pravej nohy amputovali.

OBE LIPTOVSKÉ NEMOCNICE SI V HODNOTENÍ POLEPŠILI

LIPTOV ▶ Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy opäť zostavil rebríček kvality našich nemocníc. V kategórii štátnych univerzitných a fakultných nemocníc sa ružomberská nemocnica umiestnila na druhom mieste medzi jedenástimi nemocnicami. Ústredná vojenská nemocnica v Ružomberku sa dlhodobo umiestňuje v top trojke.

Do hodnotenia v kategórii všeobecných nemocníc spadá celkovo 33 nemocníc. Liptovskomikulášska sa umiestnila na 17. pozícii.

Obe nemocnice v Liptove si oproti vlaňajšku polepšili. Ružomberská nemocnica bola minulý rok tretia, liptovsko-



► foto: Lídia Vojtaššáková

mikulášska dvadsaťa piata.

Nemusia opakovať operácie

Nielen zlepšenie majú obe

nemocnice spoločné. Dosažujú výborné hodnotenia zo strany pacientov, tí sú so stavostlivosťou spokojní.

„Ústredná vojenská ne-

močnica má relativne nízku skúsenosť pri vybra-

ných operačných výkonoch a mala by sa zlepšiť v otvorenosti voči verejnosti, lebo v tomto parametri jej patrí posledné miesto medzi štátnymi univerzitnými a fakultnými nemocnicami.“

V prípade liptovskomikulášskej nemocnice inštitút vyzdvihol, že má najvýraznejšie medziročné zlepšenie spokojnosti pacientov. Naopak, najslabšou stránkou nemocnice je podľa hodnotenia inštitútu jej hospodárenie.

Pripravujú spustenie urgentu

Petra Dišková, hovorkyňa

Ústrednej vojenskej nemocnice v Ružomberku, v tejto súvislosti uviedla, že vedenie bude v nadchádzajúcom období dôkladne analyzovať jednotlivé ukazovatele rebríčka.

Hovorkyňa zároveň poukázala na viaceré aktuálne inovácie v nemocnici, najmä nové angio-CT pracovisko, ktoré už začali pristavovať a malo by byť hotové na budúci rok. „Dobudovali sme nový výťah na psychiatriu, pribudla i gama kamier pre pracovisko nuklearnej medicíny. Aktuálne sa pripravujeme na spustenie urgentného prijmu v roku 2020.“

► (STAN, TASR)